

Rapport explicativ

concernent

**l'introducziun dal model armonisà
da contabilitad MAC2
per il chantun Grischun
e per sias vischnancas**

Cuntegn

Glista da scursanidas	3
1 Situaziun da partenza	4
1.1 Valitaziun dal model armonisà da contabilitad MAC1	4
1.2 Svilups en la contabilitad	4
1.3 Finamiras per sviluppar vinavant il MAC	5
1.4 Recumandaziun da la conferenza da las directuras e dals directurs chantunals da finanzas	5
1.5 Situaziun da partenza en il chantun Grischun	6
1.5.1 Stadi e svilup dal rendaquint en il chantun Grischun	6
1.5.2 Incumbensa dal cussegl grond.....	6
2 Ils novs elements dal model da contabilitad MAC2	6
2.1 Recumandaziuns tecnicas	9
2.2 Plan dals contos dal MAC2.....	9
2.3 Cumprova dal gudogn e da la perdita sin plirs stgalims	9
2.4 Agiunta dal quint annual	9
3 Puncts principals da la revisiun da la lescha.....	10
3.1 En general	10
3.2 Bilantscha	12
3.3 Quint economic/quint d'investiziun	13
3.4 Standards da rendaquint per instituziuns subvenziunadas.....	13
3.5 Agiunta	14
3.6 Disposiziuns finalas e transitoricas	14
4 Introducziun dal MAC2 en las vischnancas, en las vischnancas burgaisas, en las corporaziuns regionalas ed en las corporaziuns da vischnancas.....	15
4.1 Situaziun da partenza	15
4.2 Basegn da revisiun	16
4.3 Niz.....	17
4.4 Urari da realisaziun.....	17
5 Consequenzas finanzialas e persunalas.....	18
5.1 Consequenzas tar il chantun	18
5.1.1 Agen chapital	18
5.1.2 Quint economic	19
5.1.3 Custs dal project	19
5.1.4 Consequenzas persunalas.....	19
5.2 Consequenzas tar las vischnancas.....	20
6 Realisaziun ed entrada en vigur	20

Glista da scursanidas

CDF	conferenza da las directuras e dals directurs chantunals da finanzas
CPSC	conferenza dals posts chantunals da surveglianza da las finanzas communalas
IAS	international accounting standards
IFRS	international financial reporting standards
IPM	interpresas pitschnas e mesaunas
IPSAS	international public sector accounting standards
IPSASB	international public sector accounting standards board
LFC	lescha federala davart las finanzas da la confederaziun (lescha da finanzas; CS 611.0)
LFSF	lescha davart las finanzas e davart la surveglianza da las finanzas dal chantun Grischun (DG 710.100)
MAC1	model armonisà da contabilitad per chantuns e per vischnancas, 1. versiun 1981
MAC2	model armonisà da contabilitad per chantuns e per vischnancas, 2. versiun dals 25 da schaner 2008
MLFC	model d'ina lescha da finanzas per ils chantuns e per las vischnancas
NGF	nova concepziun da la guldaziun da finanzas e da la repartiziun da las incumbensas tranter la confederaziun ed ils chantuns
NGP	nova gestiun publica
nLFC	nova lescha da finanzas dal chantun Grischun
NMC	nov model da contabilitad da la confederaziun
OFC	ordinaziun davart las finanzas da la confederaziun (ordinaziun da finanzas; CS 611.01)
SCI	sistem da controlla intern
Swiss GAAP FER	recumandaziuns tecnicas per il rendaint

1 Situaziun da partenza

1.1 Valitaziun dal model armonisà da contabilitad MAC1

Las stentas per unifitgar la contabilitad dal maun public han cumenzà avant passa 50 onns. Il fatg ch'igl existivan a medem temp plirs differents systems da contabilitad è stà l'onn 1970 il motiv per la conferenza da las directuras e dals directurs chantunals da finanzas (CDF) d'iniziar l'armonisaziun dals rendaquints publics. L'onn 1977 è cumparida l'emprima ediziun e l'onn 1981 la segunda ediziun dal "Manual per la contabilitad da las finanzas publicas". Il model da quest manual – l'uschenumnà "nov model da contabilitad" (oz: "model armonisà da contabilitad [MAC1]") – è vegnì introducì a partir da l'onn 1977 in pau a la giada en tut ils chantuns ed en tut las vischnancas da la Svizra, cumbain che l'introducziun era facultativa resp. cumbain ch'il manual era mo ina recumandaziun nunlianta per ils chantuns e per las vischnancas. Consequentamain hai alura dà ina vasta armonisaziun dals rendaquints.

1.2 Svilups en la contabilitad

Dapi ch'il MAC1 è vegnì introducì cun success, è la contabilitad publica sa sviluppada vinavant, en spezial tras l'introducziun da contabilitads dals custs e da las prestaziuns sco er dal concept da la nova gestiun publica (NGP).

La refurma dal MAC ha lieu a medem temp sco la refurma dal model da contabilitad da la confederaziun (nov model da contabilitad [NMC]). Ulteriuras finamiras da la refurma èn ina nova structura dals quints sa basond sin l'economia privata (cun quint economic, bilantscha, quint da cash flow ed agiunta), normas unitaras sa basond sin ils "international public sector accounting standards" (IPSAS), in rapport modern davart il stadi da las finanzas, la promoziun da la gestiun publica orientada al management sco er la cumparegliabladad da las finanzas publicas tras in'avischinaziun substanziala al NMC.

Malgrà ch'il vegl MAC1 vegn duvrà en il fratemp en moda integrala, èn ils systems da rendaquint anc adina fitg differents – u puspè fitg differents perquai che la disarmonisaziun s'augmenta. La confederaziun n'ha naginas cumpetenzas da reglar ils rendaquints dals chantuns e da las vischnancas. Ils rendaquints en ils chantuns ed

en las vischnancas pon pia vegnir armonisads mo pass per pass e sin basa facultativa. En quest connex presta il model d'ina lescha da finanzas da la CDF ina contribuziun impurtanta e porscha in agid d'orientaziun ch'è fitg unitar, che resguarda dentant tuttina ils basegns individuals tant dals champs multifars da las incumbensas publicas sco er da las differentas furmas da communitads.

1.3 Finamiras per sviluppar vinavant il MAC

Il 19 da settember 2002 ha la conferenza da las directuras e dals directurs chantunals da finanzas (CDF) surdà l'incumbensa da repassar fundamentalmain il MAC ed ha formulà las suandantas finamiras da project:

Il rendaquint tranter ils chantuns e las vischnancas duai vegnir armonisà tant sco pussaivel.

- Il rendaquint dals chantuns duai vegnir armonisà tant sco pussaivel cun il NMC da la confederaziun.
- L'ulteriur svilup dal MAC s'orientescha da princip a las directivas dals IPSAS. En quest connex stoi vegnir resguardà che las directivas dals IPSAS na pon betg vegnir surpigliadas en moda integrala e senza midadas en las normas svizras. Divergenzas ston vegnir motivadas.
- Repassond il MAC vegnan er resguardadas las refurmas ch'èn gia vegnidas instradadas en differentes chantuns (en spezial en il chantun Turg) e tar la confederaziun.
- Repassond il MAC vegnan er resguardadas las pretensiuns internaziunalas envers la statistica da finanzas.

1.4 Recumandaziun da la conferenza da las directuras e dals directurs chantunals da finanzas

En la sesida plenara dals 25 da schaner 2008 ha la CDF deliberà unanimamain il manual "Model armonisà da contabilitad per ils chantuns e per las vischnancas (MAC2)". Il manual cuntegna er in model d'ina lescha da finanzas tenor il MAC2. Quella pon ils chantuns e las vischnancas duvrar sco basa per in'atgna lescha da finanzas. La CDF recumonda als chantuns ed a las vischnancas da realisar il MAC2 uschè svelto sco pussaivel, il pli tard entaifer 10 onns.

1.5 Situaziun da partenza en il chantun Grischun

1.5.1 Stadi e svilup dal rendaquint en il chantun Grischun

- Il chantun Grischun ha midà l'onn 1988 il rendaquint ed ha introduci ils princips dal MAC. En quest rom è vegnida relaschada l'emprima lescha da finanzas (LFC 1988).
- Dapi lura èn tscherts puncts vegnids adattads en il rom da pliras revisiuns parzialas u totalas.
- L'onn 1998 è vegnì introduci il sistem da contabilitad Carat/Heimer che ha permiss ina contabilitad dals custs e da las prestaziuns per mintga post da servetsch resp. per mintga rubrica dal quint.
- A partir dal quint dal chantun 2005 è il rendaquint vegnì cumpletta cun ils princips da rendaquint e cun l'agen chapital extendì. Qua tras è la valor infurmativa da l'aggiunta vegnida meglierada cleramain, ed il nov standard dal MAC2 è per part gia vegnì anticipà concernent l'aggiunta.
- Dapi l'onn 1986 fin oz han – cun in'exceptiun – tut las vischnancas introduci il MAC1. Il MAC1 è vegnì introduci sin basa facultativa.
- Per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regionalas e per las corporaziuns da vischnancas n'è il MAC1 betg stà in tema fin ussa.

1.5.2 Incumbensa dal cussegl grond

L'armonisaziun dals rendaquints da las communitads publicas è ina chausa impurtanta per la regenza. Igl è planisà d'introducir il MAC2 l'onn 2012 en l'administraziun chantunala (onn da preventiv 2013). En sia resposta a l'incumbensa Wettstein concernent l'introducziun dal MAC2 è la regenza suandada l'opiniun da la cumissiun da gestiun dal cussegl grond, tenor la quala **ils novs standards duain vegnir realisads "en ina moda uschè cumplexsiva sco pussaivel, fidaivla als princips e svelta"**. Il cussegl grond ha acceptà l'incumbensa Wettstein ils 27 d'avust 2009.

2 Ils novs elements dal model da contabilitad MAC2

L'introducziun dal MAC2 porta en differents secturs novs elements per il rendaquint. La suandanta glista porscha ina survista generala da las novaziuns principalas en connex cun l'introducziun dal MAC2.

Survista da las novaziuns principalas

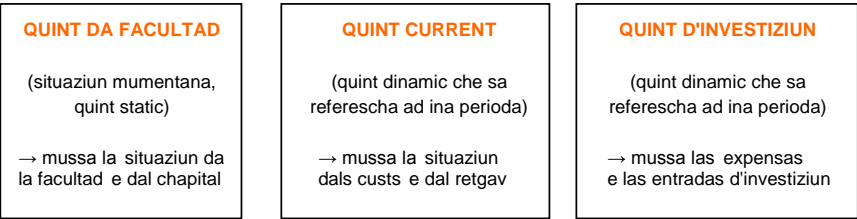
	MAC1	MAC2
Structura da la bilantscha	Plan dals contos existent, structuraziun materiala e funcziunala	Nov plan dals contos, armonisà cun la confederaziun. Structura vertenta cun facultad finanziaria ed administrativa
Valitaziun da la facultad finanziaria	Valurs commercialas: max. 70% (vaglias) resp. 90% (immobiglias)	Nova valitaziun per las valurs commercialas (100%)
Valitaziun da la facultad administrativa	Valurs d'acquisiziun resp. da producziun minus amortisaziuns	Valurs d'acquisiziun resp. da producziun minus amortisaziuns. Ina nova valitaziun è facultativa
Amortisaziuns	Da la valur cudeschada restanta (en moda degressiva e summarica, senza contabilitad da la facultad investida). Amortisaziuns supplementaras orientadas al resultat	Tenor la durada d'utilisaziun (en moda lineara, cun contabilitad da la facultad investida). Naginas amortisaziuns supplementaras orientadas al resultat
Retenziuns ed obligaziuns eventualas	Naginas reglas, percenter definiziuns da noziuns	Reglas, controlla da la cumplettadad e valitaziun
Entradas fiscalas	Princip prevesì	Princip dal duair (minimum) u princip da la limitaziun da taglia
Agiunta	Betg prescrit	Prescrit, tranter auter cun quint da cash flow, cun cumprova da l'agen chapital sco er cun glista da las investiziuns, da las participaziuns e da las retenziuns
Consolidaziun	Nagina consolidaziun	Nov, consolidaziun dal 1. e 2. circol (instituts dependents, p.ex. cassa da dischoccupaziun)
Quint economic	In stgalim	Plirs stgalims (resultat manaschial, operativ, extraordinari, total)

Il MAC1 cuntegna trais elements principals (quint da facultad, quint current e quint d'investiziun), dals quals il quint current ed il quint d'investiziun represchantan il quint

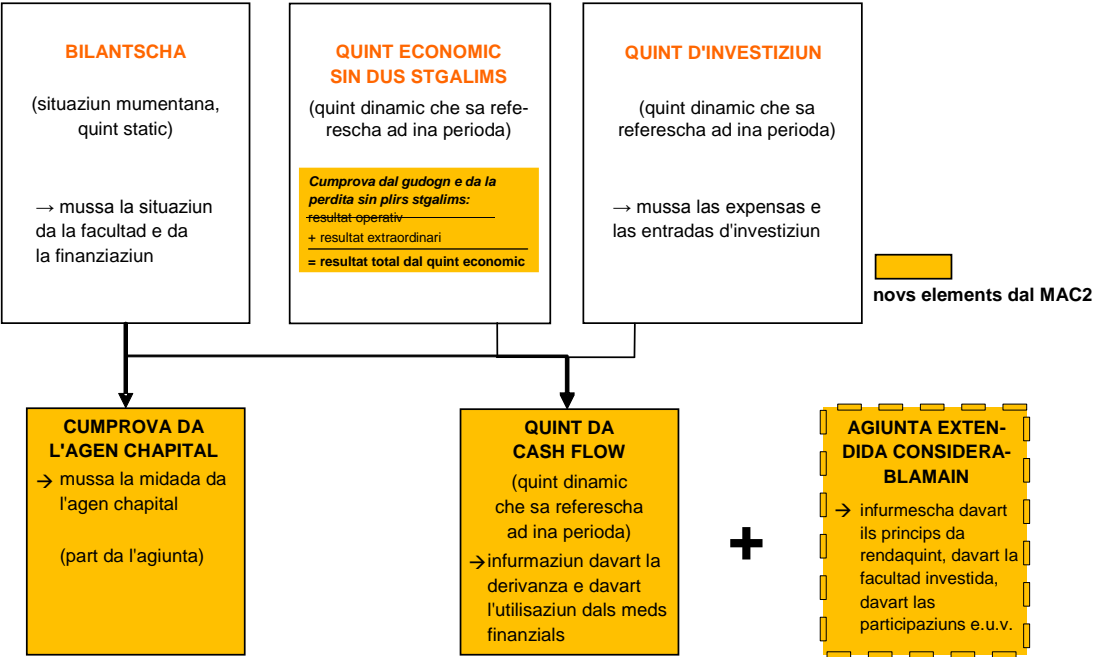
administrativ. Al MAC2 vegnan percenter agiuntads trais ulteriurs elements. Tras ina cumprova dal gudogn e da la perdita sin plirs stgalims (sco part dal quint economic), tras in quint da cash flow e tras in'agiunta bler pli extendida vegnan prendidas en mira ina meglra trasparenza sco er ina vista pli precisa sin la situaziun da la facultad, da las finanzas e da la rendita (cf. ill. 1).

Illustraziun 1: Cumparegliaziun schematica tranter il MAC1 ed il MAC2

Model da contabilitad vertent MAC1

Nov model da contabilitad MAC2

Funtauna: manual MAC2: p. 25

2.1 Recumandaziuns tecnicas

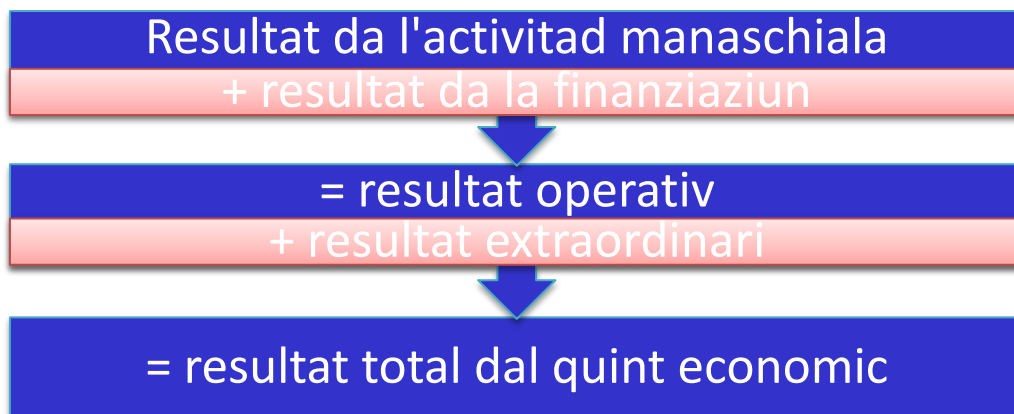
Il manual MAC2 cuntegna en tut 20 recumandaziuns tecnicas che represchentan ils standards minimals che tut las communitads publicas ston ademplir. Divergenzas da questas recumandaziuns èn pussaivlas, ston dentant vegnir explitgadas en l'aggiunta.

2.2 Plan dals contos dal MAC2

Il plan dals contos dal MAC2 è armonisà cun quel da la confederaziun. El sa differenziescha considerablmain dal MAC1 areguard la classificaziun da las gruppas specificas da tut las parts dal quint.

2.3 Cumprova dal gudogn e da la perdita sin plirs stgalims

La cumprova dal gudogn e da la perdita ha lieu da nov sin plirs stgalims. Il resultat manaschial, il resultat operativ ed il resultat extraordinari vegnan cumprovads separadamain ed alura resumads ad in resultat total:

2.4 Aggiunta dal quint annual

L'aggiunta dal quint annual vegn extendida cun infurmaziuns supplementaras. Quai duess garantir ina meglra chapientscha, dapli trasparenza ed ina meglra cumparegliabladad dal quint.

L'aggiunta dal quint annual preschenta:

- ils principals da renda quint inclusiv ils principals essenzials da bilantscha e da valitaziun (en spezial las metodos e las tariffas d'amortisaziun);
- la cumprova da l'agen chapital;
- la glista da las retenziuns;
- la glista da las participaziuns;
- la glista da las garantias;
- la glista da las investiziuns;
- indicaziuns supplementaras ch'èn impurtantas per giuditgar la situaziun da la facultad, da las finanzas e dal retgav sco er las ristgas finanzialas (contracts da leasing, glista dals credits d'impegn).

3 Puncts principals da la revisiun da la lescha

La basa da questa revisiun da la lescha vertenta davart las finanzas e davart la surveglianza da las finanzas dal chantun Grischun (LFSF; DG 710.100) è il model d'ina lescha da finanzas da la CDF (MLFC). Da la revisiun è pertutgada la gronda part da las disposiziuns da la LFSF, uschia ch'igl è necessari da far ina revisiun totala. Ensem cun questa revisiun duain er vegnir adattads tsherts puncts da la lescha da vischnancas, da la lescha davart il dretg da las auas e da la lescha davart las vias. Questas revisiuns parzialas èn colliadas stretgamain cun la revisiun dal MAC2. Las explicaziuns respectivas sa chattan en la sinopsa dal sboz da la lescha tar l'art. 37 (Midada da relaschs).

La sinopsa separada mussa ina cumparegliaziun tranter las disposiziuns legalas vertentas e las novas disposiziuns. I vegnan decleradas las midadas en cumparegliaziun cun il dretg vertent.

3.1 En general

- **Champ d'applicaziun:** Fin ussa eri malsegir, co ch'ins duaja applitgar "conform al senn" la valaivladad da la LFSF en connex cun las vischnancas politicas. La nova regulaziun statuescha che la lescha vala per las vischnancas politicas, sch'i n'èn betg avant maun disposiziuns chantunalas divergentas u sche la lescha na prevesa betg senza excepziuns. Per las vischnancas burgaisas e per las corpora-

ziuns regionalas valan las prescripziuns davart la gestiun da las finanzas conform al senn (cf. latiers la cifra 4.2).

Las disposiziuns davart la surveglianza da las finanzas (art. 38 fin 57 LFSF) duain vegnir transferidas en in'atgna lescha en il rom da la missiva per mauns dal cussegl grond. La "lescha dubla" existenta na correspunda betg al standard. Sa basond sin il MLFC survegn la nova lescha puspè praticamain la denominaziun oriunda, numnadamain lescha da finanzas dal chantun Grischun (nLFC).

- **Sistem da controlla intern (SCI):** Fin ussa exista mo ina disposiziun sin il stgalim d'ina ordinaziun. L'importanza dal SCI giustificgescha ina fixaziun pli lianta sin il stgalim d'ina lescha en il senn formal.
- **Legats e fundaziuns:** Da nov è prevista la pussaivladad da fusiunar fundaziuns dependentas che possedan paucs meds finanzials. Ultra da quai survegn il chantun la cumpetenzza da stabilir ina fundaziun collectiva independenta.
- **Standards da rendaint per instituziuns subvenziunadas:** La regenza resp. la suprastanza communal po fixar da nov standards da rendaint per las instituziuns subvenziunadas. Quests standards ston esser reconuschids en general (p.ex. Swiss GAAP FER).
- **Plan dals contos dal MAC2:** En cumparegliaziun cun il MAC1 è la classificaziun da las gruppas specificas da tut las parts dal quint (bilantscha, quint economic, quint d'investiziun) sa midada considerablmain. Intginas gruppas specificas èn vegnidas mantegnidas, han dentant survegnì auters numers da conto. Il plan dals contos è armonisà per gronda part cun la confederaziun. Per cuvrir ils basegns supplementars, en spezial ils basegns da la statistica da finanzas, ha el da nov 4 posiziuns.
- **Consolidaziun:** Il MAC2 prescriba da nov ina consideraziun consolidada. Il chantun Grischun vegn a consolidar ils circuls 1 e 2. Il circol 1 cumpiglia il parlament, la regenza e l'administraziun pli stretga. Il circol 2 cuntegna la giurisdicziun sco er ils instituts dependents. Da consolidar dapli, inclusiv ils instituts autonomi da dretg public, vegni desistì. Empè da quai duai la trasparenza da las participaziuns vegnir meglierada cun agid d'infurmaziuns supplementaras en l'agiunta.

3.2 Bilantscha

- **Attribuziun a la facultad finanziaria u administrativa:** En connex cun la validaziun stori er vegnir examinà, sche las valurs da facultad appartegnan a la facultad finanziaria u administrativa.
- **Validaziun da la facultad administrativa:** Ina nova validaziun da la facultad administrativa è logica en il senn d'ina realisaziun consequenta dal MAC2 e dal princip dal "true and fair view". D'ina nova validaziun duai vegnir desistì en cas da las vias, perquai che las vias èn ina part da la finanziaziun speziala "vias" ed han auters mecanissem da finanziaziun e d'amortisaziun. Er las contribuziuns d'investiziun na vegnan betg validadas da nov, perquai ch'i na resulta – sin basa da la noziun da proprietad dal dretg civil – nagina proprietad per il chantun malgrà la (co)finanziaziun. Las vischnancas na valiteschan betg da nov la facultad administrativa.
- **Validaziun da la facultad finanziaria:** Sut il MAC2 vegn la facultad finanziaria validada per la valur da martgà (100%). Fin ussa vegnivan las vaglias manadas en la bilantscha a 70% e las immobiglias a 90% da las valurs commercialas.
- **Retenziuns ed obligaziuns eventualas:** Il MAC1 definescha mo las noziuns. Il MAC2 fixescha reglas cun ina controlla da la cumpletta e cun prescripziuns per la validaziun.
- **Cudeschaziun da las taglias e da la part chantunala vi dals tschains d'aua:** Tras l'introducziun dal MAC2 vegni midà dal princip dal duair al princip da la limitaziun da taglia per cudeschar ils retgavs fiscals. Las vischnancas dastgan applicar vinavant il princip dal duair. Tar il princip dal duair vegnan ils retgavs fiscals cudeschads il mument da la facturaziun. Ils retgavs da l'onn fiscal n vegnan pia cudeschads l'onn da gestiun $n+1$. Tar il princip da la limitaziun da taglia vegnan cudeschads quels retgavs fiscals che vegnissan effectivamain debitads l'onn respectiv (onn fiscal $n =$ onn da gestiun n). L'onn transitoric vegnan cumprovads ils retgavs fiscals da dus onns. Il retgav supplementar resultant vegn cudeschà tar l'agen chapital e n'influenzescha betg il quint economic. La medema procedura vala er per eruir e per cudeschar conform a la perioda ils tschains d'aua.

3.3 Quint economic/quint d'investiziun

- **Quint economic da plirs stgalims:** Il quint economic consista ussa da plirs stgalims. Il resultat manaschial, il resultat operativ ed il resultat extraordinari vegnan cumprovads separadamain ed alura resumads ad in resultat total.
- **Amortisaziuns:** Tenor il MAC2 sto vegnir manada ina contabilitad da la facultad investida. Sco metoda d'amortisaziun vegn fixada l'amortisaziun lineara da la valur d'acquisiziun tenor la durada d'utilisaziun. Amortisaziuns supplementaras da la politica da finanzas n'èn betg pli admessas. Tar il chantun vegnan las investiziuns nettas da la finanziaziun speziala "vias" sco er las contribuziuns d'investiziun amortisadas sco fin ussa a 100%.
- **Pajaments da transfer:** Ils pajaments da transfer (contribuziuns) èn vegnids registrads fin ussa pir il mument dal pajament (excepziun dal princip dal duair tenor l'art. 7 al. 3 LFSF). Las contribuziuns garantidas vegnivan cumprovadas en l'aggiunta dal quint annual sco obligaziuns da contribuziun avertas. Da nov vegnan ils pajaments da transfer cudeschads il mument da la garanzia, cur ch'i resulta l'obligaziun giuridicamain lianta per il chantun. Quai correspunda al princip dal duair.

3.4 Standards da rendaquint per instituziuns subvenziunadas

Ils onns 2006 e 2007 ha il departament da finanzas e vischnancas relaschè differentas directivas per ils instituts autonomi da dretg public resp. per las instituziuns subvenziunadas concernent l'elavuraziun dals quinti annuals. Plinavant ha el relaschè prescripziuns per il rendaquint. Quai tranter auter cun la finamira da meglierar la trasparenza e la cumparegliabladad dals quinti annuals sco er da coordinar las contribuziuns chantunalas en ils quinti annuals dals instituts e da las instituziuns subvenziunadas cun il quint dal chantun. Ils principis per prescriber standards da rendaquint duain vegnir reglads cun l'introducziun dal MAC2. Prescripziuns supplementaras pon vegnir integradas en las leschas spezialas. La basa respectiva è prevista en l'art. 23 al. 2 nLFC. Sin basa da l'art. 33 LFSF po la regenza pretender gia oz che retschaviders da contribuziuns considerablas observian tshertas prescripziuns da rendaquint (p.ex. Swiss GAAP FER). Prescripziuns respectivas duain vegnir examinadas en l'avegnir.

En la missiva concernent la realisaziun da la public corporate governance (carnet nr. 6/2010-2011, p. 458) ha la regenza fixà sco suonda il princip concernent il standard da rendaint per instituziuns subvenziunadas:

- **Princip nr. 18: Prescripziuns da rendaint**

Cun resalva da prescripziuns dal dretg spezial resp. privat designescha la regenza las reglas che ston vegnir applitgadas per las participaziuns. Ella po colliar la concessiun da contribuziuns cun la cundiziun che tschertas prescripziuns da rendaint vegnan observadas.

3.5 Agiunta

- **Agiunta:** Il MAC1 n'ha betg prescrit in'agiunta per il quint annual. Il MAC2 pretenda in'agiunta detagliada cun ils principals da rendaint, cun ina cumprova da l'agen chapital, cun ina glista da las participaziuns, da las garantias e da las investiziuns sco er cun ulteriuras indicaziuns.

3.6 Disposiziuns finalas e transitoricas

- **Midada da la lescha davart il cussegl grond (DG 170.100):** Conform a las noziuns da la LFC duai l'art. 62 LCG vegnir redigi en moda pli simpla e pli precisa.
- **Midada da la lescha da vischnancas dal chantun Grischun (DG 175.050):** Il champ d'applicaziun da la nLFC per las vischnancas, per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regionalas e per las corporaziuns da vischnancas duai vegnir menziunà er en la lescha da vischnancas.
- **Midada da la lescha davart las vias dal chantun Grischun (DG 807.100):** Da nov duai l'entira part da la taxa sin il traffic pesant dependenta da la prestaziun (TTPDP) vegnir attribuida directamain al quint da las vias. Percunter vegn reducida la contribuziun or dals meds finansials publics generals. Quest spustament ha lieu senza chaschunar custs supplementars.
- **Midada da la lescha davart il dretg da las auas dal chantun Grischun (DG810.100):** Cun l'entrada en vigur da la nLFC vegnan las participaziuns vi da societads d'ovras electricas transferidas da la facultad administrativa en la facultad finanziala. Davart l'investiziun e davart l'alienaziun da facultad finanziala deci-

da la regenza. Quai duai valair er per participaziuns vi da societads d'ovras electricas. La repartiziun vertenta (emprima participaziun tras il cussegl grond; augments participaziuns existentas tras la regenza) n'è betg pli adequata.

- **Nova validaziun:** Cun la midada al MAC2 vegn la facultad finanziaria validada da nov sin basa da las valurs da martgà. La facultad administrativa dal chantun vegn validada da nov cun excepziun da las vias e da las contribuziuns d'investiziun; sco limita superiura vala la valur d'acquisiziun. Er tar las retenziuns e tar las posiziuns transitoricas ha lieu ina nova validaziun cumpletta. Las posiziuns da la bilantscha da la facultad finanziaria ston vegnir validadas da nov tar las vischnancas, tar las vischnancas burgaisas, tar las corporaziuns regiunalas e tar las corporaziuns da vischnancas pir, cur ch'il MAC2 vegn implementà cumpletta, quai che sto vegnir fatg entaifer 5 onns (cf. art. 35). La facultad administrativa na vegn betg validada da nov en quest connex.

4 Introducziun dal MAC2 en las vischnancas, en las vischnancas burgaisas, en las corporaziuns regiunalas ed en las corporaziuns da vischnancas.

4.1 Situaziun da partenza

Tenor la definiziun legala da ses art. 1 al. 3 vala la LFSF vertenta conform al senn er per las vischnancas e per ils instituts autonomi da dretg public. Per meglierar la trasparenza e la clerezza vegni precisà che la lescha valia conform al senn er per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas. Qua tras vegn il champ d'applicaziun e da regulaziun da l'art. 1 da la lescha da vischnancas (LV; DG 175.050) respectà en moda transparenta. Tenor l'art. 1 LV èn sutmessas a questa lescha las vischnancas politicas, las vischnancas burgaisas, las corporaziuns regiunalas e las corporaziuns da vischnancas. Ultra dals principis da l'organisaziun tutga – tenor l'art. 1 al. 2 LV – er l'urden da finanzas tar il champ da regulaziun essenzial da la lescha da vischnancas.

Sut quest aspect ha il chantun fatg valair sia influenza tar l'ediziun dal manual davart la contabilitad da las vischnancas grischunas tras l'uniun grischuna d'employadas e d'employads da vischnanca (1. ediziun 1986, 2. ediziun adattada ed extendida 1994 cun singuls chapitels adattads l'onn 2000). El cuntogna principalmain il plan dals contos tenor il MAC, ses commentari sco er in model per in'ordinaziun da finanzas.

Il manual è stà il rom per introducì il NMC (MAC1) sin basa facultativa. Cun in'exceptiun han tut las vischnancas introducì il NMC dapi l'onn 1986 fin oz. Differentas vischnancas pli grondas han er agens urdens da finanzas che correspundan al MAC1.

L'armonisaziun vertenta dal rendaquint è sa cumprovada. Pir ella permetta da cumparegliar in cun l'auter ils quintes annuals da las vischnancas ed è indispensabla per ina surveglianza efficazia da las finanzas.

Il manual MAC2 sto vegnir coordinà ed interpretà supplementarmain areguard ils basegns da las vischnancas. Sin basa dal manual MAC2 da la CDF ha la conferenza dals posts chantunals da surveglianza da las finanzas communalas (CPSC) perquai surpiglià l'incumbensa da far recumandaziuns per las vischnancas svizras.

4.2 Basegn da revisiun

La legislaziun existenta davart las finanzas dal chantun vala – sco preschentà qua survart – conform al senn er per las vischnancas, per las vischnancas burgaisas e per las instituziuns ch'èn responsablas per la collavuraziun intercomunala. Pervia da quai ha l'introducziun dal MAC2 tar il chantun er consequenzas per las instituziuns publicas respectivas.

Fin ussa eri malsegir, co ch'ins duaja applitgar "conform al senn" la valaivladad da la LFSF en connex cun las vischnancas politicas. Cun la regulaziun prevista en l'art. 1 al. 3 nLFC vegni statui che la legislaziun chantunala davart las finanzas stoppia valair en general er per las vischnancas politicas, uschia che questa malsegirezza giuridica po vegnir eliminada. La valaivladad generala vegn violada, sch'i vegnan statuidas per las vischnancas politicas disposiziuns divergentas resp. complementaras en la lescha sezza u en autras leschas chantunalas. Disposiziuns communalas che divergeschan da questa lescha vegnan abolidas il pli tard suenter la scadenza dal termin transitoric da 5 onns (cf. art. 40 nLFC).

En quai che riguarda las vischnancas burgaisas, las corporaziuns regionalas e las corporaziuns da vischnancas resta la lescha tar la valaivladad conform al senn. La valaivladad conform al senn vul dir che las directivas chantunalas valian per tut ils

fatgs cumparegliabels da la gestiun da las finanzas e da la contabilitad. Ils fatgs che pertutgan mo las vischnancas politicas, sco p.ex. l'incassament da taglias, la structura funcziunala dal plan dals contos tenor il MAC, ils indicaturs da finanzas armonisads, n'èn betg relevants per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regiunalas e per las corporaziuns da vischnancas. En general na dastgan vegnir fatgas naginas pretensiuns exageradas envers ils rendaquints da questas corporaziuns. Standards minimals èn dentant impurtants, gist er per pussibilitar ina consideraziun consolidada u insumma cumparegliaziuns expressivas.

Ils novs elements dal MAC2 vegnan applitgads er tar las vischnancas. Ina contabilitad da la facultad investida sto vegnir manada obligatoricamain. Sco metoda d'amortisaziun vegn fixada l'amortisaziun lineara da la valor d'acquisiziun tenor la durada d'utilisaziun. L'agiunta vegn extendida considerablamain. Entant ch'il chantun mida al princip da la limitaziun da taglia per cudeschar las taglias, duai anc adina valair il princip dal duair sco standard minimal per las vischnancas. Las vischnancas politicas na ston betg valitar da nov la facultad administrativa, cur ch'ellas midan al MAC2. Percunter duain er las vischnancas applitgar in SCI adequat. La lescha duai vegnir concretisada en in'ordinaziun da finanzas specifica per las vischnancas.

4.3 Niz

La meglra cumparegliabladad cun autras vischnancas ed ina bler meglra trasparenza vegnan ad augmentar la chapientscha da las *autoritads* e da la *populaziun*. Ma er *donaturas e donaturs da credits* ed *autoritads da controlla* profiteschan da questas mesiras. Cunquai che las vischnancas vegnan manadas per gronda part *da politicras e da politichers da milissa* cun experientschas da contabilitad ch'èn savens caracterisadas da l'economia privata, èsi per ellas e per els in agid che las metodos da rendaquint dal maun public vegnan assimiladas a las metodos da l'economia privata. Il niz grond è quel che la situaziun finanziaria vegn preschentada conform a las relaziuns effectivas.

4.4 Urari da realisaziun

L'urari per l'introducziun dal MAC2 tar las communitads publicas grischunas na po – per motivs pratics – betg suandar l'urari per l'introducziun dal MAC2 tar il chantun.

Las lavurs da midada ston vegnir fatgas per in bler pli grond dumber da communitads (dumber da vischnancas il 1. da schaner 2011: 178). Ultra da quai sto tranter auter vegnir dada l'attenziun necessaria a las differentas premissas areguard l'informatica sco er a la trilinguitad.

In proceder graduà per midar al MAC2 è inditgà. Actualmain pari d'esser raschunavel da rimnar experientschas cun vischnancas da model. Uschia pon vegnir evitads sbagls e spargnads custs cur ch'il MAC2 vegn introducì en tut il chantun. Bain adattadas sco vischnancas da model èn vischnancas che fusiuneschan sin il termin da l'introducziun dal MAC2 e che ston pervia da quai reunir lur quints communal.

Uschia poi vegnir evità che questas vischnancas ston midar duas giadas lur contabilitad entaifer paucs onns. Ultra da quai èsi raschunavel da collavurar en l'emprima etapa cun vischnancas voluntaras. L'introducziun en tut las vischnancas duai dentant pudair vegnir terminada entaifer 5 onns suenter ch'il MAC2 è vegnì introducì tar il chantun. Il chantun vegn a sustegnair en moda professiunala las communitads publicas tar la realisaziun dal MAC2.

5 Consequenzas finanzialas e persunalas

5.1 Consequenzas tar il chantun

5.1.1 Agen chapital

Pervia da la nova attribuziun da la facultad finanziala ed administrativa, pervia da la nova valitaziun da quella (senza vias e senza contribuziuns d'investiziun), pervia da la midada al princip da la limitaziun da taglia e pervia d'ina nova attribuziun da la facultad da finanziaziuns spezialas vegn l'agen chapital cumprovà a s'augmentar considerablmain. L'agen chapital vegn reducì tras la midada da la pratica da cudeschaziun tar ils pajaments da transfer (passivaziun da las obligaziuns da contribuziun avertas) ed eventualmain tras ulteriuras correcturas necessarias tar la valitaziun. Indicaziuns pli exactas èn pussaivlas pir suenter che tut las novas valitaziuns èn terminadas. L'augment da l'agen chapital cumprovà na mida nagut vi da la situaziun efectiva da la facultad dal chantun.

5.1.2 Quint economic

En l'avegnir han las amortisaziuns lieu en moda lineara tenor la durada d'utilisaziun probabla. Quai chaschuna tendenzialmain amortisaziuns pli bassas, uschia ch'il quint economic vegn distgargià da las amortisaziuns. Tras quai che las investiziuns nettas da las finanziaziuns spezialas e las contribuziuns d'investiziun vegnan amortisadas a 100%, vegn reducì quest effect.

5.1.3 Custs dal project

Per il sustegn professional extern tras l'administraziun da finanzas tar il concept da valitaziun, tar l'introducziun da la contabilitad da la facultad investida ed en cas da basegn tar la realisaziun da secturs parzials pli complexs èn previs 50'000 francs en il preventiv 2011.

Il sistem da contabilitad central dal chantun duai vegnir remplazzà a medem temp sco l'introducziun dal MAC2. Il nov sistem sto esser adattà per il MAC2. Tar la defini-ziun da las pretensiuns funcziunalas vegn quai resguardà. I na sto betg vegnir fatg quint cun custs supplementars ch'èn d'attribuir a l'introducziun dal MAC2.

Durant l'introducziun dal MAC2 stoi vegnir fatg quint cun ina chargia supplementara per las collavuraturas e per ils collavuratur da l'administraziun da finanzas, da la controlla da finanzas sco er dal secretariat dal departament da finanzas e vischnancas. Er las collavuraturas ed ils collavuratur en il sector da finanzas dals posts da servetsch vegnan engrevgiads supplementarmain.

Per la gestiun d'ina contabilitad da la facultad investida sco er per las activitads supplementaras da sustegn e da cussegliaziun dovri dapli resursas da personal tar l'administraziun da finanzas er sunter l'introducziun dal MAC2.

5.1.4 Consequenzas persunalas

Il MAC2 duai vegnir realisà cun las plazzas existentas da l'administraziun chantunala.

5.2 Consequenzas tar las vischnancas

Tar las vischnancas dastgassan las consequenzas finanzialas esser sumegliantas sco tar il chantun. Er tar las vischnancas èn indicaziuns pli exactas pussaivlas pir suenter che tut las novas valitaziuns èn terminadas.

La midada al MAC2 vegn a chaschunar custs da personal e custs finanzials. I sa tracta qua principalmain da custs d'introducziun; custs d'actualisaziun resultan gia oz cun il MAC1. Concernent l'adattaziun da las applicaziuns d'informatica poi vegnir menziunà che las firmas d'informatica porschan – pervia da l'armonisaziun sin plaun naziunal – gia oz soluziuns da standard e che systems correspundents vegnan appli-
tgads gia oz (quint da cash flow, contabilitad da la facultad investida). Sche ed en tge dimensiun ch'ina vischnanca dovra cussegliastras e cussegliastrs externs per intro-
ducir il MAC2, dependa cunzunt da las enconuschientschas spezialisadas dal per-
sonal da vischnanca sco er d'ina eventuala contribuziun professiunala da l'uffizi da
vischnancas.

L'uffizi da vischnancas vegn a far las lavurs preparatoricas necessarias per l'intro-
ducziun dal MAC2 tar las vischnancas, tar las vischnancas burgaisas e tar las institu-
ziuns ch'èn responsablas per la collavuraziun intercommunala (metter a disposiziun il
plan dals contos, ils manuals e las directives, far las scolaziuns e.u.v.). Igl è imagina-
bel ch'in know-how po vegnir focussà en las vischnancas da pilot e che quel po alura
vegnir mess a disposiziun ad autras vischnancas en la regiun correspudenta.

6 Realisaziun ed entrada en vigur

Il chantun planisescha da realisar il MAC2 cun il preventiv 2013. Per las vischnan-
cas, per las vischnancas burgaisas, per las corporaziuns regionalas e per las corpo-
raziuns da vischnancas è previs in termin transitoric da 5 onns.